

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

**Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра дизайну**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
"28" 008 2025 р.

РИСУНОК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Освітньо-професійна (наукова) програма	«Графічний дизайн»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

доц. кафедри дизайну
кандидат мистецтвознавства, доцент
доц. кафедри дизайну
кандидат мистецтвознавства

Наталія ГІЛЯЗОВА

Наталія ЗОЛОТАРЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри дизайну
протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.
завідувач кафедри

Ірина МАТОЛІЧ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Наталія ГІЛЯЗОВА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

е-mail	nataliia.hiliyazova@ukd.edu.ua nataliia.zolotarchuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра дизайну, ауд.510, 511
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/nataliya-gilyazova https://ukd.edu.ua/person/nataliya-zolotarchuk
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=3585

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни «Рисунок»

Рисунок – це основа будь якого зображення, це процес роботи думки, ока і руки. Одним з методів є рисунок з натури, тоді студент вивчає і запам'ятовує характерні особливості будови різноманітних об'єктів, знайомиться з принципом їхнього зображення. У процесі навчання даної дисципліни студент освоює знання з теоретичних основ рисунку, методи та технічні прийоми виконання.

Курс «Рисунок» належить до обов'язкових дисциплін освітньої програми. Вивчення дисципліни передбачає практичні заняття та самостійне виконання завдань. У межах вивчення дисципліни студенти створюють практичні завдання виконані з натури, а також творчі графічні роботи. В процесі виконання застосовують різноманітні техніки і матеріали. В останньому семестрі передбачені завдання із застосуванням графічного планшета.

Мета викладання даного курсу – вивчення форми, простору, пропорцій і технічних прийомів рисунку які студент застосує в практичній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- пропорції, перспективне скорочення зображуваної натури, об'єм, світлотіньові градації тощо;
- техніки виконання;
- методи стилізації;
- матеріал для виконання завдань.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- передавати зображувану натуру;
- створювати графічні авторські роботи з індивідуальним підходом з рисунку;
- на професійному рівні володіти різними техніками рисунку, а також матеріалом та інструментом (олівці, вугілля, туш тощо);
- використовувати у практичній діяльності навички роботи з матеріалами (олівець, вугіль, туш тощо);
- самостійно збирати та аналізувати інформацію отриману з Інтернет ресурсів;
- застосовувати здобуті знання та навички в галузях графічного дизайну та у вирішенні творчих завдань.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП “Графічний дизайн” (2024/2025).

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
СК 9.	Здатність зображувати об’єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка і живопису (за спеціалізаціями)	<i>ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об’єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.</i> <i>ПРН 9. Створювати об’єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.</i> <i>ПРН 18. Відображати морфологічні, стильові та кольорофактурні властивості об’єктів дизайну</i>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3		
Семестр	5,6		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	Практичні	60 (в годинах)	12 (в годинах)
Самостійна робота		120 (в годинах)	168 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
	Дизайн-проектування
Композиція	Шрифти і типографіка
Кольорознавство	Формоутворення

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Вимоги до завдання	Кількість год.
1	Рисунок гіпсової моделі черепа.	Передати лінійно-конструктивну побудову черепа з дотриманням усіх пропорцій. Передати об'єм за допомогою штриха. Виконати рисунок черепа з різних положень. Матеріал: олівець. Формат: А3.	8
2	Рисунок гіпсових моделей частин обличчя: ніс, око, вухо, губи.	Лінійно-конструктивний рисунок частини обличчя (ніс, око, губи, вухо). Передати пропорції та об'єм. Виконати рисунок з різних положень. Матеріал: олівець. Формат: А3.	4
3.	Рисунок гіпсової моделі голови.	Передати лінійно-конструктивну будову гіпсової голови з дотриманням усіх порційних співвідношень. Передати об'єм світлотінню. Матеріал: олівець. Формат: А2.	18
4.	Рисунок фігури людини	Передати лінійно-конструктивну будову постаті людини з дотриманням усіх порційних співвідношень. Виконати зображення у різних положеннях Матеріал: олівець. Формат: А2.	20
5	Графічна робота на вільну тему	Завдання передбачає два етапи: 1. створити рисунок на вільну тему (пейзаж, портрет, натюрморт). Інтерпретувати зображення застосувавши на вибір стилізацію чи реалістичне зображення; 2. сканувати рисунок, перенести у графічний планшет. За допомогою графічних програм створити дизайн-об'єкт (ілюстрація, листівка, театральна чи кіно афіша тощо)	10
	Всього годин		60

Зміст самостійної роботи здобувачів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.	120	168
Зарисовки черепа в різних положеннях	15	20
Зарисовки частини обличчя людини – ніс, вухо, око, губи	15	20
Зарисовки моделі голови людини	30	44
Зарисовки людини у різних ракурсах.	30	42
Опрацювання матеріалу до Завдання 5	30	42

ПОЛІТИКА КУРСУ

Відповідно до нормативної бази УКД

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#). Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

Аудиторні заняття з дисципліни «Рисунок» проходять у формі практичних занять.

Відпрацювання студентом пропущених або не вчасно створених практичних робіт виконуються в аудиторії. Це потрібно для того щоб виключити можливість плагіату, тобто присвоєння і здачі студентом чужої роботи.

Важливим елементом у навчальному процесі є академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Відповідно до цього

викладач повинен надавати достовірну інформацію про використані джерела та власну творчу діяльність, а студент у свою чергу посилення на джерела інформації у разі використання при створенні ідей, ескізів та розробок.

Загалом після завершення кожної практичної роботи відбувається колективне обговорення між студентами та викладачем щодо виявлення негативних та позитивних моментів у виконаному завданні. При виконанні завдань важливим є творчий підхід до завдання, використання власних ідей, зарисовок та ескізів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі графічного дизайну.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень. ПРН 9. Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання. ПРН 18. Відображати морфологічні, стильові та кольорофактурні властивості об'єктів дизайну	словесний метод (викладення нового матеріалу); наочний метод (прикладні завдання, приклади зразків); інтерактивні методи (дискусія); практичний метод (виконання аудиторних завдань, виконання зарисовок та начерків, ескізів до графічних робіт); стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні (відповідальності в роботі, доброчесності як в процесі навчання, так і при виконанні замовлень)	залік

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40

Всього:	-	100	60	100
---------	---	-----	----	-----

Усі практичні заняття з курсу «Рисунок» проводяться у форматі, що визначений деканатом університету (онлайн/офлайн чи змішаному).

Відвідування практичних занять з курсу є обов'язковим. Усі пропущені заняття повинні відпрацюватися впродовж трьох наступних тижнів після отримання пропуску, або після того, як студент повернувся до навчання.

Поточний контроль передбачає здачу студентом усіх практичних завдань за семестр у належному вигляді .

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

Бали	Критерії оцінювання
54-60 / 37-40 – 5 A	Студент в повному обсязі опанував теоретичний матеріал і техніки рисунку та виконав практичне завдання. Робота є акуратною, виконана з творчим підходом та дотриманням усіх вимог до завдання.
50-53 / 33-36 – 4 B	Студент добре опанував практичний та теоретичний матеріал (закони перспективи, пропорції, техніки виконання, тональне вирішення), вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання практичної роботи, але при цьому зробив декілька незначних помилок під час створення завдань.
45-49 / 30-32 – 4 C	Студент в цілому добре опанував практичний та теоретичний матеріал (закони перспективи, пропорції, техніки виконання, тональне вирішення), вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання практичної роботи, але при цьому виконані роботи мали значні недоліки
40-44 / 27-29 – 3 D	Студент в достатньому обсязі опанував практичний та теоретичний матеріал, справився з частиною поставлених завдань або виконав практичну роботу на недостатньо професійному рівні, при цьому вона мала значні недоліки (неохайність виконання, недотримання основних законів перспективи та пропорцій, відсутність творчого підходу тощо).

35-40 / 25-26 – 3 E	Студент не опанував значну частину практичного та теоретичного матеріалу, погано справився з поставленими завданнями або виконав практичну роботу на недостатньо професійному рівні, робота має значні недоліки, а саме: неохайність виконання, недотримання основних вимог до завдання, відсутність творчого підходу тощо.
0-34 / 0-24 2 F	Студент, не опанував практичний та теоретичний матеріал, робота має значні недоліки, а саме: неохайність виконання, відсутність пропорцій та перспективи, недотримання основних вимог до завдання, відсутність творчого підходу тощо.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

Підсумковою формою контролю дисципліни «Рисунок» є залік, який передбачає виконання останнього завдання.

Процедура проведення контрольних заходів, а саме підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис.: навч. пос. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
2. Кириченко М.А. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти. Київ, 2002. 188 с.
3. Лукань В. Малюнок: Збірник програм з дисципліни образотворчого циклу. Київ, 1992. 42 с.
4. Hiliazova N. Materials and technsques for drawing and painting classes for design students. Norwegian Journal of development of the International Science. Vol. 144. 2024. P. 22-25.

Додаткова література

1. Резніченко М.І., Твердохлібова Я.М. Художня графіка: Навчально-методичний посібник для студентів художньо-графічних факультетів. Тернопіль: Навчальна книга: Богдан, 2019. 272 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Як малювати портрет поетапно. URL: <https://myhandmade.com.ua/yak-namalyuvaty-portret-poetapno-olivtsem-104-foto-majster-klas-dlya-pochatktivtsiv/2/>